

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. I. Conclusio negativa statuitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

ARTICULUS II.

Utrum Angelus possit multa simul intelligere?

Pro resolutione hujus difficultatis observandum est, duobus modis multa simul posse intelligi, nimirum vel ut multa sunt, vel ut sunt unum. Intelliguntur ut multa, quando sic intelliguntur ut non habeant ordinem ad aliquod unum intelligibile: ut unum vero, quando intelliguntur ut ordinata ad unum intelligibile. Hoc præmissis, sit.

§. I.

Conclusio negativa statuitur.

Dicitur nec Angelum, nec hominem posse plura per modum plurium intelligere, bene tamen per modum unius. Est contra Molinam, Vasquezem, Suarezem & alios Recentiores. Est tamen D. Thomæ hic art. 2. ubi sic habet: *Multa in actu quod sunt distincta non possunt simul intelligi, sed secundum quod univertur in uno intellectu, sic simul intelliguntur.* Idem docet Aristoteles 2. Topic. cap. 4. loco 38. his verbis. *Constat plura scire, cogitare autem non: per scire autem intelligit scientiam & cognitionem habituales, & per cogitare, cognitionem actuales.* Unde Suefflanus ibi ait: *Scimus enim habitu uno scire, in propria, aut problemata, aut conclusiones: scimus autem & sermocinamur de uno dicitur.* Et Aphroditæus: *Omnis, inquit, qui intelligit, unam aliquam intelligit: ut enim impossibile est plures orationes simul dici, sic etiam intelligi simul potest, nam intellectio est quedam oratio ipsius animæ in se ipsa.*

Ratio etiam id suadet: Nam si intellectus plura ut plura simul intelligeret, vel unico actu, vel pluribus ea cognosceret? Neutrum dici potest: Ergo & Major patet, Minor vero quoad utramque parem suadet. Et in primis quod plura ut plura non possint unico actu simul intelligi, videtur manifestum: Nam ut ait D. Thomas articulo citato, *Sicut ad unitatem motus requiritur unitas termini, ita ad unitatem operationis requiritur unitas objecti:* Sed plura ut plura non habent rationem unius objecti: Ergo nequeunt simul per eundem actum cognosci.

Quod vero nec diversis actibus possint plura per modum plurium ab eodem homine vel Angelo simul cognosci, sic ostenditur. Quælibet intellectio est ultima actualitas respectu intellectus & speciei intelligibilis a quibus procedit: Sed non est possibile quod eadem potentia aut eadem forma sit simul terminata pluribus actualitatibus ultimis: Ergo repugnat quod intellectus humanus vel Angelicus diversis actibus plura ut plura simul intelligat. Major patet, Minor probatur. Nam generaliter loquendo quælibet potentia terminata actualitate ultimâ, ita expletur per illam, ut quavis ea abjectâ possit aliam recipere, non tamen simul cum præexistenti: propterea si quidem materia prima non potest recipere aliam formam substantialem simul remanente priori, quia cum ambæ sint ultimæ actualitates, prima actualitatem potentiam illius pro tempore quo est in materia, alioquin per illam esset & non esset ultimo actualata & terminata. Propterea etiam repugnat, quod eadem linea terminetur pluribus

Tom. II.

A punctis; quod idem corpus, secundum eandem sui partem, pluribus & diversis figuris sit figuratum; & sic de aliis.

Ex hoc probata manet secunda pars conclusionis: plura enim ut ordinata ad unum, possunt unica intellectione intelligi, quia de formali sunt tantum unum, licet de materiali sint plura: Ergo intellectus humanus vel Angelicus potest plura per modum unius intelligere. Hæc conclusio magis constabit ex solutione argumentorum.

§. II.

Solvantur obiectiones.

Objicies primò, Cognoscere diversa objecta per distinctos actus & diversas species, est plura ut plura cognoscere: Sed Angelus de facto diversa objecta per distinctos actus & diversas species simul cognoscit, simul enim clarè cognoscit Deum per essentiam divinam gerentem vices speciei, & seipsum per propriam substantiam, & alia à se per species accidentales ei infusas: Ergo plura ut plura simul intelligit.

Respondeo distinguendo Majorem: Cognoscere diversa objecta per distinctos actus & species, nullam inter se habentes habitudinem & subordinationem, est plura ut plura cognoscere, concedo Majorem: per distinctas species & actus inter se subordinatos, nego Majorem: ut enim communiter dicitur, *Vbi est unum propter aliud ibi est unum tantum.* Ad Minorem similiter dicendum est, quod quando Angeli Beati per essentiam divinam tanquam per speciem intelligunt Deum, & seipsos per propriam substantiam gerentem vices speciei, aliaque à se per species accidentales ei superadditas, tales intellectiones & species sunt inter se subordinatæ; eò quod essentia divina, per quam elicitor visio beatifica, est eminentissima, continens in se quicquid perfectioris est in aliis formis intelligibilibus: unde omnes species Angelo inditæ, & substantia illius, se habent ad essentiam divinam aliquo modo sicut species quinque sensuum exteriorum ad speciem sensus communis, cum quæ non ponunt in numero, sed reputantur una species, quia illa representat altiori modo quicquid ista representant. Similiter etiam species inditæ quodammodo subordinatæ substantiæ Angeli, ut gerentis vicem speciei, quia hæc est aliquo modo excellens respectu illarum, cum representet, confusè saltem, omnia illarum objecta, unde essentia divina potest esse ratio determinans ad usum aliarum specierum, & ad cognoscenda objecta per illas representata; & similiter propria substantia potest esse Angelo ratio intelligendi seipsam, & mediâ sui cognitione, illum determinare & constituere in actu, ut possit uti quælibet specie indita.

Hæc doctrina & solutio sumitur ex D. Thomæ quæst. 8. de verit. art. 14. ad 6. ubi sic ait: *Mens Angeli semper se actualiter intelligit... nec tamen cum mens Angeli quodammodo se intelligit & aliud quid aliud, intelligit simul multa, nisi ut unum, quod sic patet: si enim aliqua duo ita se habeant, quod unum sit ratio intelligendi aliud, unum eorum erit quasi formale, & aliud quasi materiale; & sic illa duo sunt unum intelligibile, cum ex forma & materia unum constituatur. Unde intellectus quando intelligit aliquid per alterum, intelligit tantum unum intelligibile, sicut patet in visu: lumen enim est quod videtur color, unde se habet ad*

Ecc. iij

694-